

Inhoud

1	Onderzoeksduiding	17
1.1	Introductie onderzoek	17
1.2	Historische context	18
1.2.1	Parlementaire-enquêtecommissie Opsporingsmethoden	18
1.2.2	Reflecties op de commissie-Van Traa	20
1.2.3	Recent Nederlands wetenschappelijk referentiemateriaal	23
1.3	Onderzoeksdomein afgebakend	25
1.3.1	Afbakening	25
1.3.2	Waarom een keuze voor de periode post-Van Traa?	25
1.3.3	Waarom een keuze voor financieel-economische criminaliteit?	26
1.3.4	Waarom de Nederlandse context?	27
1.4	Onderzoeksdomein nader geduid	27
1.4.1	Strategisch financieel rechercheren	28
1.4.2	Informatiegedreven handhaving	28
1.4.3	Integraal-preventief denken	30
1.4.4	Tot slot	30
1.5	Probleemstelling, structuur en onderzoeksvragen	31
1.5.1	Probleemstelling	31
1.5.2	Structuur en onderzoeksvragen	33
1.6	Nadere wetenschappelijke inbedding en verantwoording	34
1.6.1	Sutherland als vertrekpunt	34
1.6.2	Theorievorming na Sutherland	35
1.6.3	Financieel-economische criminaliteit: een veelkoppig monster	38
1.6.4	Nederlandse invalshoek, maar er is meer	38
1.7	Onderzoeksrelevantie	41
1.7.1	Wetenschappelijke relevantie	41
1.7.2	Beleidsrelevantie	44
1.8	Meerdere invalshoeken, de criminologische voorop	45
1.9	Onderzoeksmethodologie en verantwoording materiaal	45
1.9.1	Onderzoeksmethodologie	45
1.9.2	Verantwoording materiaal	51
1.9.3	Afsluiten kopij	51
1.10	Conclusie	52

2	Van tactisch naar strategisch financieel rechercheren	53
2.1	Context	53
2.2	Financieel rechercheren	57
2.2.1	Opkomst en ontwikkeling	57
2.2.2	Dader-, feit- en buitgericht	59
2.2.3	Deskundigheidsniveaus	61
2.2.4	Definitie en nader onderscheid (tactisch en strategisch)	62
2.2.5	Nadere invulling tactisch en strategisch financieel rechercheren	64
2.2.6	Het vervolg: een drietal voorbeelden	65
2.3	Fraudenota's	66
2.3.1	Inleidend	66
2.3.2	Fraudenota 1995	68
2.3.3	Fraudenota 1998	70
2.3.4	Voortgangsrapportage 2000	72
2.3.5	Voortgangsnotitie 2002	73
2.3.6	Fraudenota 2002	75
2.3.7	Fraudenota 2004	79
2.3.8	Fraudenota 2005	81
2.3.9	Overig: Integriteitsnota's en rapport van de Algemene Rekenkamer	82
2.3.9.1	Nota Integriteit financiële sector 1997	82
2.3.9.2	Integriteitsnota 2001–2002	83
2.3.9.3	Rapport Algemene Rekenkamer 2004	85
2.3.9.4	Programma Financieel-economische Criminaliteit (FINEC)	87
2.3.10	Voorlopige conclusies	92
2.4	Fraude in beeld	93
2.4.1	Context	93
2.4.2	Het onderzoek	95
2.4.3	Enige uitkomsten	97
2.4.3.1	Vormen van handhaving	97
2.4.3.2	Kennisontwikkeling en fraude-index	99
2.4.3.3	Conclusies	100
2.4.3.4	Zelfkritiek en beperkingen	101
2.5	NMa-agenda	102
2.5.1	Context	102
2.5.2	De NMa-agenda: historisch besef	104
2.5.2.1	Agenda 2003	105
2.5.2.2	Agenda 2004	105
2.5.2.3	Agenda 2005	106
2.5.2.4	Agenda 2006	108
2.5.2.5	Agenda 2007	108
2.5.2.6	Agenda 2008	109

2.5.2.7	Agenda 2010–2013	109
2.5.3	Voorlopige conclusies	110
2.6	Conclusie hoofdstuk 2	111
2.6.1	Algemeen	111
2.6.2	Onderzoeksvraag 1: Waarom is het desbetreffende initiatief genomen, of heeft de desbetreffende denkwijze ingang gevonden?	111
2.6.3	Onderzoeksvraag 2: Waarom is het als vernieuwend of innovatief te kwalificeren?	112
2.6.4	Onderzoeksvraag 3: Wat omvat het concept in kwestie?	113
2.6.5	Onderzoeksvraag 4: Wat heeft het opgeleverd?	114
2.6.6	Onderzoeksvraag 5: Wat is de toepasbaarheid in brede zin?	115
3	Informatiegedreven handhaving	119
3.1	Context	119
3.2	Het intelligence-denken	121
3.2.1	Opsporingsinformatie 2000+	121
3.2.1.1	Informatiebeheer	124
3.2.1.2	Research	125
3.2.1.3	Uitvoeringsvoorbereiding	128
3.2.2	De elektronische overheid	129
3.2.3	Douane-aanpak	132
3.3	Beurs- en beleggingsfraude	143
3.3.1	Integriteitsschending financieel systeem	143
3.3.2	Project Beurs en Beleggingen	147
3.4	Rekeningenproject	151
3.4.1	Nieuwe benadering	151
3.4.2	Belang van normen in berichten	153
3.4.3	Invloed van sociale wetenschappers	155
3.4.4	Vervolgproject en stand van zaken	156
3.4.5	Terugblik	157
3.5	Conclusie hoofdstuk 3	157
3.5.1	Algemeen	157
3.5.2	Onderzoeksvraag 1: Waarom is het desbetreffende initiatief genomen, of heeft de desbetreffende denkwijze ingang gevonden?	158
3.5.3	Onderzoeksvraag 2: Waarom is het als vernieuwend of innovatief te kwalificeren?	159
3.5.4	Onderzoeksvraag 3: Wat omvat het concept in kwestie?	160
3.5.5	Onderzoeksvraag 4: Wat heeft het opgeleverd?	160
3.5.6	Onderzoeksvraag 5: Wat is de toepasbaarheid in brede zin?	161

4	Van autonoom-repressief naar integraal-preventief denken	165
4.1	Context	165
4.2	Financieel Expertise Centrum	166
4.2.1	Integriteitsnota	166
4.2.2	Het Financieel Expertise Centrum: opzet	169
4.2.3	Het FEC aan de slag	171
4.2.4	Nieuw elan en herpositionering	173
4.3	Publiek-private samenwerking	177
4.3.1	Andere overheid	178
4.3.2	Horizontaal toezicht Belastingdienst	180
4.3.3	De commissie-Stevens	186
4.4	Wortel en tak: beloningen en prikkels (clementie- en inkeerregelingen)	192
4.4.1	Clementieregeling	193
4.4.2	Beleidsregels clementie	195
4.4.3	Reflectie op clementieregeling	196
4.4.4	Perspectief op toezicht door de NMa	197
4.5	Conclusie hoofdstuk 4	200
4.5.1	Algemeen	200
4.5.2	Onderzoeksvraag 1: Waarom is het desbetreffende initiatief genomen, of heeft de desbetreffende denkwijze ingang gevonden?	201
4.5.3	Onderzoeksvraag 2: Waarom is het als vernieuwend of innovatief te kwalificeren?	202
4.5.4	Onderzoeksvraag 3: Wat omvat het concept in kwestie?	203
4.5.5	Onderzoeksvraag 4: Wat heeft het opgeleverd?	204
4.5.6	Onderzoeksvraag 5: Wat is de toepasbaarheid in brede zin?	205
5	Samenvatting, conclusies en leerpunten	207
5.1	De probleemstelling nader beschouwd	207
5.2	Het belang van de commissie-Van Traa	208
5.3	Invalshoeken en trends	212
5.4	Innovaties door de trends heen	216
5.4.1	Betrokkenen bij innovaties	216
5.4.2	Innovaties en innovatiemechanismen	217
5.4.3	Randvoorwaarden	219
5.5	Risicodenken	220
5.5.1	Algemeen kader voor risicodenken	220
5.5.2	Risicodenken na de commissie-Van Traa	222
5.5.3	Risicodenken en verdenking	223
5.5.4	Risicodenken in deze studie	224
5.6	Toekomst: volgende focusverschuiving?	225

5.7	Terugblik en leerpunten	227
5.8	Slotparagraaf	230
	Samenvatting	233
	Summary	239
	Bronnen	245
	Afkortingen	257